

PALEOZOIKUM 2026

SBORNÍK ABSTRAKTŮ

BRNO
28. leden 2026
XXVII. ročník

MASARYKOVA
UNIVERZITA

Paleozoikum 2026

XXVII. ročník

28. 1. 2026

Sborník abstraktů

Štěpán Damborský, Marek Bernhauser, Tomáš Kumpan (eds.)

Masarykova univerzita

Brno 2026

Licence BY-NC-ND

Snímek na obálce: Pískovce středního ordoviku zvětrávající v pouštních podmínkách jihovýchodního Maroka (First Bani Group poblíž města Zagora). Zvětralý materiál není transportován daleko a ukládá se na svahu v podobě aluviálních kuželů. Autor: Marek Bernhauser

© 2026 Masarykova univerzita

Abstrakty nejsou recenzovány, za obsah jednotlivých příspěvků zodpovídají autoři.

ISBN 978-80-280-0831-4

ISBN 978-80-280-0832-1 (online ; pdf)

Obsah sborníku konferenčních abstraktů

Antalík Filip, Ferenc Štefan, Šimonová Viera Distribúcia chemických prvkov vo výplni amygdaloidných dutín (achátov) v permských bazaltoch, Malužiná-Svidovo (Hronikum, Západné Karpaty)	5
Bernhauser Marek, Kumpan Tomáš Strednetournaiský izotopický výkyv uhlíka (TICE) v Moravskom krase a jeho globálny kontext	7
Calábková Gabriela, Březina Jakub, Nádaskay Roland Fosilní stopy semilského souvrství jako doklad vysoké diverzity terestrických tetrapodů v karbonu podkrkonošské pánve	8
Cígler Vojtěch, Baldík Vít, Rez, Jiří Revize typové lokality vintocké facie vilémovických vápenců (macošské souvrství, Moravský kras)	10
Hršelová Pavla, Buriánek David, Pořádek Přemek, Hrazdil Vladimír Vznik oboustranně ukončených křemenů v karbonských vápencích z lokality Brañes v severozápadním Španělsku	12
Kováček Martin, Lehotský Tomáš, Machů Aneta Geologické poměry Přírodní památky Lhotka u Přerova (spodní karbon moravického souvrství Nížkého Jeseníku)	14
Kumpan Tomáš, Corradini Carlo, Šimíček Daniel Hranice devon-karbon a geochemický záznam hangenberské krize na Sardinii, Itálie	16
Pavela Martin, Král Jiří Nové nálezy mělkovodní fauny karbonského stáří na Osoblažsku (svrchní visé)	18
Pek Tomáš, Vrbík Adam Předběžná zpráva o výsledcích gammaspektrometrického měření na Au-polymetalickém ložisku Zlaté Hory-Západ	21
Pšenička Josef Nahlédnutí do nejstarších permských lesů tvořících rašelínu: druhová rozmanitost a rekonstrukce lesa na základě flóry z tufu Wuda	23

Šilinger Matěj, Fatka Oldřich, Budil Petr

**Mikroanatomie a funkční morfologie exoskeletu trilobita *Morocops? degener* (Phacopidae)
ze spodního devonu Barrandienské oblasti..... 24**

Uhlířová Monika, Pšenička Josef, Sakala Jakub

Neobvyklý způsob růstu rané suchozemské rostliny z přídolí Barrandienu..... 25

Vacková Pavla, Gadas Petr

Kyselé subvulkanity brněnského masivu..... 27

Distribúcia chemických prvkov vo výplni amygdaloidných dutín (achátov) v permských bazaltoch, Malužiná-Svidovo (Hronikum, Západné Karpaty)

¹Antalík Filip, ¹Ferenc Štefan, ¹Šimonová Viera

¹FPV UMB, katedra geografie a geológie, Tajovského 40, 974 09 Banská Bystrica, fantalik@student.umb.sk

Rozsiahly viacetážový melafýrový lom sa nachádza asi 1 km na ZJZ od obce Malužiná, v doline Svidovského potoka. Širšie okolie je budované prevažne horninami ipolitickej skupiny hronika (starší názov melafýrová séria). Táto sa skladá z vrchnokarbónskeho nižnobocianskeho súvrstvia (cyklicky usporiadané zlepenca a pieskovce, miestami s polohami vulkanitov dacitového zloženia). V jeho nadloží sa nachádza permské malužinské súvrstvie (paleobazaltové prúdy a príslušné pyroklastiká, paleobazaltové porfýry, kremenné porfýry, klastické sedimenty) (Cubínek 1971, Vlasáč et al. 2018).

Achátové mandle boli odobrané v lome Malužiná-Svidovo a boli narezané. Vybrané kusy s čo pokiaľ najzaujímavejšou textúrou a zastúpením minerálov boli študované pomocou XRF-spektrometra (M 4 Tornado, Bruker) na Ústave vied o Zemi SAV v Banskej Bystrici, za účelom vyhotovenia distribučných máp chemických prvkov vo výplni amygdaloidných dutín. Hlavným cieľom bolo na základe porovnania jednotlivých máp so samotnými vzorkami, identifikovať minerálne fázy v rámci výplne jednotlivých achátových mandlí. Ku miernemu skresleniu výsledkov mohlo dôjsť v dôsledku ako aj nerovností na achátových rezoch, tak aj drobných defektov, dutiniek a perimorfóz po alterovaných mineráloch.

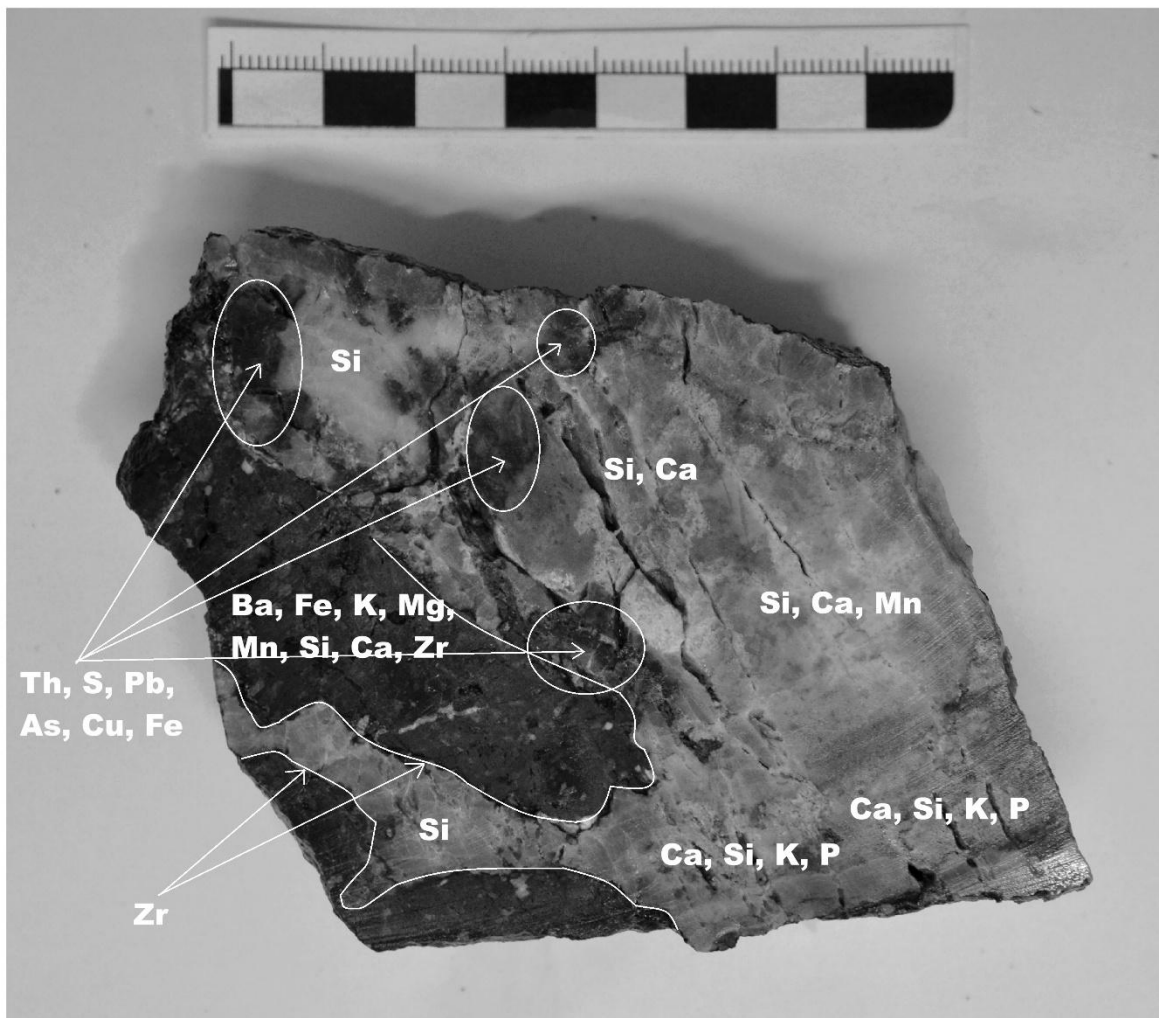
Najdominantnejšie zastúpeným prvkom v achátovej výplni je pochopiteľne kremík (Obr.1). Je podstatnou časťou mikrokryštalických variet kremeňa, hlavne chalcedónu, menej často opálu a moganitu (Pršek et al. 2020, Götze et al. 2020), tvoriacich hlavnú časť achátovej výplne. Jeho prítomnosť bola zistená aj v Ca-bohatých zónach, ktoré makroskopicky zdanlivo pôsobili dominantným podielom karbonátov, hlavne kalcitu (Obr.1). Ca-bohaté zóny majú tiež vyšší obsah Mn, Mg, K a P ako Si-bohaté zóny. Mg a Mn sa viaže s uhličitanovou skupinou, alebo substituuje Ca v kalcite. Fosfor, spolu s vápnikom a vhodným aniónom (OH⁻, Cl⁻, F⁻?) by mohol byť prítomný v akcesorickom apatite. Fe je spolu s Mg, Mn, K, Si a Ca prítomné hlavne v okolitom horninovom matrice (Obr.1) v horninotvorných mieráloch (plagioklasy, pyroxény, chlority). Predpokladaný podiel Fe na červenom sfarbení kremitej výplne mandlí, sa prekvapivo ukázal ako nepatrný. Pb, Cu, As sa vyskytuje spolu so sírou v tmavosivých zónach (Obr.1), zväčša na styku matrixu a Si-Ca zón achátovej výplne, a to najskôr vo forme sulfidov (galenit, chalkopyrit, menej pyrit, arzenopyrit?). Zvýšené obsahy Zr boli u viacerých vzoriek pozorované všade na styku okolitého matrixu a achátovej výplne, inak je rozptýlené rovnomerne s Th hlavne v matrice, a to najskôr v podobe akcesorického zirkónu (Cubínek 1971). Bárium, i napriek tomu že v lome je často možné nájsť aj niekoľko cm hrubé baritové žilky v melafýroch, v achátovej hmote takmer chýba a je prítomné zväčša len v matrice hornín, čo je najskôr spôsobené jeho substitúciou za K v plagioklasoch (Cubínek 1971). Zn je podobne ako Ba výrazne dominantnejšie v okolitom matrice, čo sa dá vysvetliť jeho vstupovaním do olivínov a pyroxénov, prípadne i magnetitu a ilmenitu namiesto dvojmocného Fe (Cubínek 1971) a zároveň jeho nekompatibilitou s minerálmi bežne sa vyskytujúcimi v achátovej výplni.

Štúdium XRF – distribučných máp prvkov naznačilo súvislosti medzi rozmiestnením a koncentráciou jednotlivých chemických prvkov v rámci výplne amygdaloidných dutín v permských bazaltoch a zodpovedajúcim minerálom. Sulfidy a niektoré akcesórie sú viazané na Ca-bohaté (karbonátové) zóny, prípadne ich styk s okolitým horninovým prostredím. Otáznou ostáva minerálna náplň Th, Fe-bohatej, no na ostatné sledované prvky výrazne chudobnej zóny, v rámci jednej študovanej vzorky a tiež priebeh a proces vzniku výplne niektorých achátových mandlí, resp sukcesívne vzťahy medzi minerálnymi fázami.

Pod'akovanie: Výskum bol podporený projektmi Ministerstva školstva Slovenskej republiky VEGA-1/0574/25 a Agentúry na podporu výskumu a vývoja APVV-22-0092.

Literatura:

- Cubínek, J. 1971. Geochemický výskum stopových prvkov v melafýrových horninách Malých Karpát. – diplomová práca, Geologický ústav Dionýza Štúra. Bratislava.
- Vlasáč, J., Ferenc, Š., Mikuš, T., Polák, L., Luptáková, J., Biroň, A. 2018. Výskyt Cu mineralizácie v permských bazaltoch hronika pri Banskej Bystrici (Slovenská republika). – Bull Mineral Petrolog, 26, 2, 176-187.
- Pršek, J., Dumańska-Słowik, M., Powolny, T., Natkaniec-Nowak, L., Tobała, T., Zych, D., Skrepnicka, D. 2020. Agates from Western Atlas (Morocco)—Constraints from Mineralogical and Microtextural Characteristics. – Minerals, 10, 2, 198.
- Götze, J., Möckel, R., Pan, Y. 2020. Mineralogy, Geochemistry and Genesis of Agate—AReview. – Minerals 10, 11, 1037.

Obr. 1: znázornenie zón s dominantným podielom vybraných prvkov na reprezentatívnej vzorke.

Seznam autorů

A		P	
Antalík Filip	5	Pavela Martin	18
B		Pek Tomáš	21
Baltík Vít	10	Pořádek Přemek	12
Bernhauser Marek	7	Pšenička Josef	23, 25
Březina Jakub	8	R	
Budil Petr	24	Rez Jiří	10
Buriánek David	12	S	
C		Sakala Jakub	25
Calábková Gabriela	8	Š	
Cígler Vojtěch	10	Šimonová Viera	5
Corradini Carlo	16	Šilinger Matěj	24
F		Šimíček Daniel	16
Fatka Oldřich	24	U	
Ferenc Štefan	5	Uhlířová Monika	25
G		V	
Gadas Petr	27	Vrbík Adam	21
H		Vacková Pavla	27
Hrazdil Vladimír	12		
Hršelová Pavla	12		
K			
Kováček Martin	14		
Král Jiří	18		
Kumpan Tomáš	7, 16		
L			
Lehotský Tomáš	14		
M			
Machů Aneta	14		
N			
Nádaskay Roland	8		

Paleozoikum 2026. Sborník abstraktů

XXVII. ročník

Štěpán Damborský, Marek Bernhauser, Tomáš Kumpan (eds.)

Brno, 28. 1. 2026

Vydala Masarykova univerzita, Žerotínovo nám. 617/9, 601 77 Brno
1. vydání, 2026

Náklad 60 výtisků

Tisk: Ústav geologických věd, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita, Kotlářská 2, Brno

ISBN 978-80-280-0831-4

ISBN 978-80-280-0832-1 (online <https://ugv.sci.muni.cz/konference/paleozoikum>; pdf)